

LEBRIS

We know
books

© Editura EIKON

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice (CNCS)

București, Calea Giulești 333, sector 6
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STOICA, CANDID

Culise : jurnal : 1990-2000 / Candid Stoica. - București : Eikon, 2024

vol.

ISBN 978-606-49-1169-8

Vol. 1. - 2024. - ISBN 978-606-49-1278-7

821.135.1

DTP: Ada Atănăsoaei

Editor: Valentin Ajder

CULISE JURNAL 1990–2000

VOLUMUL 1

CANDID STOICA

(ediție revăzută și revizuită)

E I K O N
BUCUREȘTI, 2024

LBRIS

We know
books

CUPRINS
Volumul 1
(1990-1992)

1990	11
1991	186
1992	330

1990

Ianuarie.

Fierbe toată țara. „Ole, ole, ole, ole! Ceaușescu nu mai e...!” Pe bulevarde, în parcuri, pe străzi lăturalnice, în restaurante, în cafenele, chiar în sălile de teatre și de la Paris la New-York, de la Berlin la Tokio și de la Roma la Tel-Aviv se aude cântecul revoluției, prohodul lui Ceaușescu: „Ole, ole, Ceaușescu nu mai e!”. Chipul adolescentului Florin Vieru – înfășurat în tricolor sau cu capul vârat în golul lăsat de vechea stemă a Republicii și apărut pe coperta revistei *Paris Match* – a făcut înconjurul mapamondului. „Ole, ole, Ceaușescu nu mai e!” – cuvinte cântate tare sau numai în gând de mai toți românii care i-au urât pe Ceaușești. Și peste tot vacarmul... se aude ca un tunet venit din adâncuri, din închisori, din Piața Palatului sloganul: „Jos Comunismul!”. S-a strigat și se mai strigă: „Libertate, te iubim, ori învingem, ori murim!”, „Nu plecăm acasă, morții nu ne lasă!”, „De Crăciun ne-am luat rația de libertate!” sau „Ceaușescu, nu uita, vrem pantofi din pielea ta!”. Sunt sloganuri strigate cu furie în 22 Decembrie, acum mai relaxat, chiar în bășcălie.

Deși le abandonasem, am reluat însemnările. Greu, chinuit, sincopat, notând de-a valma întâmplări care mi se par evenimente și unele chiar au devenit. Le notez cu gândul că voi face ordine mai târziu, un „mai târziu” care pare că se amână. Simt asta mereu... mereu, prezentul nelăsându-se sedimentat, pentru că alte și alte evenimente apar cu o viteză amețitoare. Strada și apoi televiziunea fiind generatoare de alte evenimente care de care mai șocante, mai revelatoare, mai ispititoare, întâi de a fi trăite și apoi de a fi notate. Aproape că nu mai pot fi notate la timp și necesită reveniri, și iar reveniri. Nu eram obișnuiți cu așa ceva. Munceam ca niște furnici la spectacolele noastre și trăiam între congresele partidului, și știrile de la Europa Liberă. Acum congrese ale partidului nu vor mai fi, dar în schimb avem 24 din 24 de ore evenimente și știri video-audio color. Sunt enorm de multe imagini și întâmplări. Pe unele le-am trăit, le trăiesc, la altele asistând vrând-nevrând ca spectator. Nu vreau să le uit,

vreau să rămână scrise. În zilele de 1 și 2 Ianuarie am avut răgaz să-mi revăd notele, să adaug ce mi-am mai amintit, să șterg ceea ce mi s-a părut că nu e relevant. Am convingerea că paginile acestea sunt ca o fotografie în care am imortalizat timpul care a trecut.

Încep să notez chiar de la startul „dezastrului”. Un anunț, o știre ce ne va face pe mulți să reflectăm mulți ani de aici încolo, iar pe dramaturgi posibil să-i inspire la scris, Ceaușescu ține o cuvântare pe 21 Decembrie 1989 din balconul C.C. mulțimii aduse obligat:

Stimați tovarăși și preteni, cetățeni ai capitalei socialiste, tuturilor le adresez un salut revoluționar... Doresc de asemenea să aduc mulțumiri organizatorilor acestei mari manifestații... (zgomote neidentificate opresc discursul) considerând aceasta... ca... o... (pauză mare, strigăte puternice și repetate de „Alo, alo, alo!”), nu este clar de ce vorbitorul s-a întrerupt; se aud din microfon șoapte și vocea Elenei, care cere liniște și după un timp se aude iarăși vocea lui șovăitoare, care vrea ca oamenii, manifestații, tovarășii să stea liniștiți). Alo, alo, alo, stați liniștiți la locurile voastre, stați liniștiți, alo, stați liniștiți!..

De fapt, discursul lui a fost destul de lung, peste zece minute. A debutat printr-un anunț surpriză: printr-o hotărâre a Comitetului Politic al Partidului s-a majorat contribuția minimă de la 2000 de lei la 2100 de lei, au urmat promisiunile de mărire a unor retribuții, ajungând și la cea a mamelor cu mai mulți copii, pe care le-a asigurat că le va majora indemnizația de la 30 lei la 50 lei, după care a trecut la problema arzătoare a Timișoarei. Tot discursul era împănât cu expresii „patriotarde”, cu aluzii străvezii la elemente din afară, care vor să atace independența țării și mai ales socialismul, discurs însoțit de aplauze și prim-planuri cu lozincile și pancartele manifestațiilor: *stimanastrășimândria* (a se observa că a apărut un nou cuvânt în limba română). Și, uite așa, din senin (chiar din senin?) românii n-au mai vrut să stea liniștiți și au făcut o baricadă, pe care oamenii lui Ceaușescu au ras-o de fața pământului, dar a doua zi, prinzând curaj, au ieșit cu mic și mare și au ocupat spațiul din fața Comitetului Central, iar unii au pătruns chiar în vizuina lui, obligându-l să plece... De fapt, el a fugit.

Fratele meu mi-a povestit, și n-am motive să nu-l cred, că în dimineața de 22 decembrie 1989 la fabrica de sticlă, unde lucra, au

primit ordin de la direcție, de câteva ori, ca toți muncitorii să plece încolonați spre sediul C.C., ordin care era anulat și reactivat din oră în oră. De unde se poate trage o singură concluzie logică: la butoanele conducerii deja stăteau alții.

Un moment astral: Pe 22 Decembrie, puțin după ora 12, odată cu decolarea elicopterului de pe terasa clădirii Comitetului Central, se poate afirma că România devenise, pentru scurt timp, o țară fără conducător. Acolo, pe culoarele sediului fostului Partid Comunist, s-a jucat o comedie (cu arme) cu aspect de piesă serioasă. Vrând să dea impresia că îl ajută, generalul Atanasie Victor Stănculescu (un nume de care nu auzisem), cu un picior în ghips, l-a deposedat pe Ceaușescu de putere, după care, în mod sigur, a pus pe cineva să-i scoată ghipsul de la picior. Treabă pe care o știu, din proprie experiență... și e foarte grea.

*

22 Decembrie 1989.

Mă pregăteam să plec la vizionarea ultimului spectacol al Teatrului de Comedie, *D-ale Protocolului* de Paul Everac, care era programată la ora 14, dar la ora 13, tocmai când plecam, vecinul Niculae, care stă cu ușa apartamentului deschisă, mi-a strigat disperat să mă uit la televizor că o să văd ceva ce n-am mai văzut. M-am întors, am aprins televizorul și... într-adevăr, ce am văzut era de necrezut. Pe micul ecran al televizorului a apărut, fără niciun preambul, Ion Caramitru, care își făcea cruce și spunea ceva ce nu putea fi posibil la acea vreme: „Am reușit să ajungem aici în spatele tancurilor... (câteva cuvinte pe care nu le mai rețin). În fața dumneavoastră se află eroul nostru, poetul, vă rog să-l priviți... El lucrează, vă va spune despre ce e vorba. Suntem emoționați, obosiți și dorim, ca tot poporul român care a luptat cu arma-n mână, în sensul că a avut în suflet acea suflare divină a lui Dumnezeu. Putem asculta cuvintele lui Mircea Dinescu, care vor fi purtătoarele geniului românesc peste timp. Noi lucrăm. Iată-l pe Mircea Dinescu, care o să vă spună... Spune ce faci!”...

Eu am înghețat. „Notează și tu!”, i-am strigat Sarei.

Pe ecran, Mircea Dinescu, vizibil emoționat, într-un pulover negru cu firioare roșii, cu o privire fixă și încercănată, slab,

nebărbierit, tras la față a spus: „Peste zece minute vom da un apel către populație, vă rog să vă păstrați calmul. Sunt momente când Dumnezeu și-a întors fața către români. Armata din București e cu noi, dictatorul a fugit, apelăm, facem un apel către Ministerul Forțelor de Interne să depună armele, să intre în cazarmă. Poporul e cu noi!”

În spatele lor (la TV) se găsea un grup pestriț de oameni, care au izbucnit în urale. Dinescu (strigăt): „Televiziunea e cu noi! Am învins! Am învins! Am învins! Suntem aici! Am învins!”. Toți cei din studio: „Am învins! Am învins! Am învins!” (Aplauze). Și eu, și Sara am înlemnit.

– E o piesă de teatru! mi-a spus rapid Sara.

După o întrerupere de câteva secunde, a apărut iarăși imaginea cu grupul de oameni anonimi, cu un tricolor în spate și cu Mircea Dinescu, care vorbește ceva mai calm: „Către întreg poporul român! Fraților, în clipa asta lucrăm la programul și proclamația către țară. Păstrați-vă calmul și înțelepciunea! A curs destul sânge. 25 de ani am avut răbdare. Poporul a învins. Apelăm la armată să depună armele. Să fraternizăm. A curs destul sânge în toată țara. Apărați televiziunea și radiodifuziunea și fabricile. Nu devastați nimic. Vom reveni în zece minute, nu răspundeți la provocări!”. Ion Caramitru: „A vorbit Mircea Dinescu, pentru cine nu-l cunoaște, poetul nostru național, care a suferit!”. M. Dinescu: „N-am suferit, am stat în spatele cărților mele și mi-am asumat, dacă vreți, moartea. Eroii sunt cei care au murit, tot poporul e erou în clipa asta!”. Ion Caramitru: „Așteptați proclamația!”. Mai târziu, Caramitru ar fi adăugat: „Mircea, fă-te că lucrezi!” Sau: „Arată-le că lucrezi!” (eu am auzit prima variantă).

Așteptând proclamația, am corectat ceea ce scrisesem și eu și Sara și nu voi mai schimba nimic. Așa am auzit, așa am scris. Poate am sărit din când în când câteva cuvinte. Amândoi am stat timp de câteva minute fără să spunem ceva, mână-n mână; ca în fața unei minuni, deși sperasem, eram convinși amândoi că va veni odată și clipa asta, n-avea cum să nu vină. Iată că ea a sosit și nouă încă nu ne vine să credem. Aproape că nu vrem să ne exteriorizăm bucuria, pentru ca minunea să nu se destrame. Am luat micul meu

reportofon, de care am început să nu mă mai despart, și am vrut să plec la vizionarea de la teatru.

– Ce vizionare? N-ai văzut ce se întâmplă? Crezi că ălora la teatru o să le ardă de vizionare? Gata, s-a terminat de acum cu vizionările! mi-a spus Sara.

Bănuind că la teatru colegii mei nu aflaseră ceea ce se petrecea, pentru că ei erau în incinta teatrului dis-de-dimineată, când situația era alta, eram convins că vizionarea spectacolului va avea loc. Revoluție, nerevoluție... spectacolul trebuie să meargă mai departe...! Am stat o clipă în cumpănă și apoi am hotărât, totuși, să plec.

– Ai grijă de tine, Maia! mi-a strigat Sara de la geamul bucătăriei, când am ajuns jos.

Mai nou, Sara îmi spune Maia. N-am întrebat-o de ce. Câteodată e bine să nu afli anumite lucruri. În sufletul meu îmi place cum mă alintă.

*

Plecând în grabă, m-am întors în casă de două ori. Am zis că am luat reportofonul, dar de fapt îl uitasem. Apoi uitasem caietul de însemnări. Cum Sara mă implorase să nu plec cu Oltciul, am luat un taxi, găsit din întâmplare, pentru că se retrăgea.

– Nu știu dacă ajungem, pentru că pe acolo totul e blocat de scutieri! mi-a zis taximetristul, după ce-i spusese destinația. S-a anunțat la radio starea de necesitate... și că Milea s-a împușcat.

– Când? mi-a ieșit gâtuit din gâtlej întrebarea.

– Cam acum o oră! mi-a spus el, arătându-mi aparatul de radio. Va fi război civil. Ieri seară și azi noapte a fost prăpăd. Ce a fost... n-o să uit niciodată!

– Ce a fost? am spus eu scoțând reportofonul.

– Fără chestii din astea! Închideți-l. Ieri seară mai mulți nebuni au făcut o baricadă în față la Inter. Nu știți, n-ați auzit?

– Habar n-am... Ce fel de baricadă?

– O mașină pe care au răsturnat-o și pe care au pus tot felul de lucruri de pe la restaurantele din jur. Seara târziu însă „băieții” au făcut-o praf. Acum nu mai e nici urmă de ea. Au scos tuburile și tancurile.

– Ai văzut dumneata sau ți s-a povestit?

– Eu cu ochii mei am văzut baricada, la început când au făcut-o și mai târziu în flăcări. Acum au șters totul, au spulberat-o!

– Ai văzut d-ta?

– Nu, mi-a spus un coleg! Au spulberat-o cu două tanchete, după care au început să tragă. Se auzeau împușcăturile tocmai de la Piața Galați. Acum o luăm pe la gară, pentru că și la Romană sunt scutieri. Au arestat zeci de oameni, au împușcat în plină stradă. Nu l-ați auzit pe Ceaușescu acum două zile? Vor să-l termine... cine, cine? Aia care nu-l mai vor, că le stătea-n gât. Ruși, ungurii care vor Ardealul, americanii, Mossadul... De mult îl pasc.

– Mossadul ce vrea?

– O țară, că n-au!

– Ba au. Israelul.

– Aia e țară?!

– Pe aici parcă nu s-a întâmplat nimic. E liniște...

– Vi se pare, lumea e îngrozită..., uitați-vă la ei cum umblă... bezmetici! a ținut să-mi

spună șoferul, arătându-mi grupurile de oameni de pe stradă.

Se duc la C.C. Își închipuie că pot să-l dea jos pe Ceaușescu.

– Păi l-au dat. L-am văzut pe Dinescu și Caramitru la televizor acum o jumătate de oră, au anunțat că a fugit Ceaușescu.

– Vrăjeală!

– Au anunțat că am învins!

– Cine?

– Dinescu și Caramitru!

– Au învins ei, nu noi...! Dumneata crezi că asta se poate întâmpla cât ai bate din palme? Păi Ceaușescu are în spate armata, miliția, securitatea. Dumneata crezi că ei vor renunța la privilegiile lor... de dragul lui Dinescu și Caramitru? Aia poate jucau o piesă de teatru și dumneata ai luat-o drept realitate. Să știți că mai departe nu pot merge, uitați-vă ce puhoi de lume s-a strâns. Vă dau un sfat, întoarceți-vă acasă! Azi va fi iarăși prăpăd, au scos armata și dacă au scos armata e nenorocire. Războiul civil ne așteaptă, ca-n '41 cu legionarii.

Iată al doilea om care crede că la TV s-a jucat o piesă de teatru. Taxiul, ocolind pe la gară, a ajuns la Spitalul Municipal și apoi

a coborât pe Splai și pe la fostul Teatru de Operetă a oprit, iar eu am coborât.

(înregistrez cu reportofonul din mers) Sunt la capătul Căii Victoriei și mă îndrept *per pedes* spre teatru. Pe lângă mine trec grupuri de oameni, care se îndreaptă spre o destinație necunoscută mie. Totuși, nu-mi trebuie multă intuiție ca să-mi dau seama că se îndreaptă spre centru.

– De unde veniți și de unde sunteți? i-am întrebat.

– Noi... de la Apaca! Aialaltți de acolo sunt de la Icemenerg. Îi cunosc. La fiecare manifestație stăm lângă ei... acum ne ducem la Comitetul Central.

– Cine v-a chemat?

– Pe unii direcția,ăștia tineri, au venit de bună voie. S-a auzit așa, de la om la om, că trebuie lume acolo.

– De fapt, ce vreți să faceți?

– Nu știu! Vrem să fie mai bine, că așa nu mai merge! Am obosit! Avem copii, nu mai există viitor. Să vină oricine, dar cu bătrânul și cu scorpia de nevastă-sa nu se mai poate. Dar dumneavoastră de ce umblați cu scula asta și nu vă vedeți de treabă?

– Păi... asta e acum treaba mea, să înregistrez timpul.

– Fir-ai al dracului, de nenorocit! Oameni buni, e aici unul care înregistrează!

Am închis reportofonul și am grăbit pasul, după ce am luat câteva picioare-n fund. Victimă inocentă a primei zile de revoluție! La teatru vizionarea începuse. Aici, probabil, nu ajunseseră veștile despre ce se întâmplă afară, în stradă. Iar eu, cu imaginile de la televizor în memorie, nu vedeam, nu auzeam aproape nimic din ce se întâmpla pe scenă, decât niște umbre, care semănau, agitându-se și gesticulând: cu Vulpe, Iura, Iarina, Magda Catone. Gândul meu era la ceea ce se întâmpla în stradă, îmi venea să le strig să oprească dracului spectacolul că e revoluție și că ceea ce a fost n-o să mai fie, că de acum vom fi liberi să facem spectacolele așa cum vrem, fără indicații, fără interdicții, doar cu sinceritate, talent și cu dragostea de artă... care e în fiecare dintre noi. În rândurile din față, îl auzeam bombănind pe autorul piesei, pe Everac. Am încercat să le fac semne câtorva colegi aflați în sală, dar n-am reușit să mă fac

înțeles și după aproximativ o jumătate de oră n-am mai avut răbdare să asist la piesă, am lăsat spectacolul și am ieșit din sală. Paul Everac a plecat furios spre C.C. să-i toarne pe cei care i-au maltratat piesa. Deși i-am explicat că nu se poate ajunge acolo că e puhoi de lume spre C.C., el parcă trăia în alte sfere. L-am însoțit o bucată de vreme încercând să-i explic ceea ce se întâmplă, dar el parcă era orb, surd... L-am lăsat în plata domnului și m-am întors la teatru. N-am mai intrat în teatru, m-am dus la camera de gardă a Spitalului de Recuperare, care se află în aceeași clădire cu teatrul, știind că acolo există un televizor. Televizorul mergea. Se transmitea în continuare din Studioul 4. Pe ecran și-a făcut subită apariția un tip îmbrăcat în uniforma marinei militare, care s-a recomandat căpitan de marină de rangul I, Cico Dumitrescu, care, după un discurs haotic, sărind de la una la alta, apela la niște gradați din armată, ca să vină alături de popor în aceste momente grele. Mai spunea că el a fost trimis să lucreze în economie (de către cine?) și în final a făcut un apel misterios, care suna cam așa (il reproduc din memorie): „Îl rog pe colegul meu Ion Iliescu să vină la Televiziune. Tovarăși, trebuie să ne organizăm! Spun tovarăș, pentru că, cuvântul tovarăș înseamnă mult mai mult. Noi am fost învățați în ură, acum să demonstrăm copiilor noștri că am fost niște oameni cinstiți”.

Nu mi-am dezlipit ochii de la televizor. Vizionarea spectacolului de teatru nu mai avea importanță pentru mine. Important era ceea ce se petrece în stradă și la televiziune, unde imaginile cu cei din Studioul 4 dispăruseră. Acum se prezentau în direct imagini din curtea televiziunii, care era plină cu oameni agitați, care strigau lozinci, gesticulând violent: „Suntem români, suntem români! Uraaaa!”. O femeie țipa că este nevoie de sociologi, de economiști, de avocați și că ei nu sunt huligani. Cum caseta reportofonului se umpluse, m-am apucat să scriu pe caiet, încercând să redau tot ce auzeam. Îmi dădeam seama că nu pot să transcriu chiar totul și întrebam disperat pe cei din jur: „Ce-a spus, ce-a spus?”

– Dracu știe! mi se răspundea.

Pe ecran se vedea un tip, care aproape că urla... să se țină un moment de reculegere în memoria și cinstea celor care și-au dat

viața. Toți cei din curtea televiziunii au îngenuncheat strigând: „Asasinii, asasinii, asasinii!”.

– Cine-i ăsta? am întrebat, strigând la rândul meu.

– Dracu știe! mi-au răspuns în cor cei prezenți.

Între timp, numărul celor care priveau la televizor crescuse.

Cineva a zis:

– Ce vă interesează? Or să scrie mâine în ziare!...

– Ce ziare? am auzit un glas în spatele meu. *Scânteia* s-a dus dracului!

Am vrut să plec, dar când am ajuns la ușă o femeie m-a strigat:

– Veniți, că a apărut colegul dumneavoastră... Caramitru!

Mi-am zis, dacă n-am înnebunit încă, mai am puțin și înnebunesc de-a binelea. Vreau să notez tot ceea ce se întâmplă în jurul meu, tot ce trăiesc în clipele astea, poate unice.

Într-adevăr, pe ecran a reapărut Caramitru îmbrăcat cu o vestă din fâș. La apariția lui... mulțimea a început să scandeze: „Ca-ra-mi-tru, Ca-ra-mi-tru...!”. Vocea lui Caramitru a început să se audă: „Vorbesc din partea unui comitet. Avem o rugămintă: nu atingeți cablurile! Toată țara e cu ochii pe noi. Trebuie să știți că Securitatea nu a cedat. Nu se știe unde-i Ceaușescu... În acest moment, Mircea Dinescu scrie cu oamenii, care știu să facă lucrul acesta cum trebuie, scrie proclamația către popor. Dumneavoastră sunteți primii care vă veți bucura. Pentru că această clădire, care este Televiziunea... și de care am fost ținuți departe, fără a avea un pic de legătură cu ceea ce se întâmplă în lume... de acum înainte vom ști ce suntem... ce înseamnă românul... Românii nu au pierit! Suntem tineri, suntem puternici și știm să ne apărăm țara, pentru acest lucru nu trebuie să cedăm... să nu mai fie niciunul dintre noi... și cei care au fost și fără vină trebuie să-i iertăm... Crima și pedeapsa crimei, va fi aceea pe care o știți dumneavoastră, dar trebuie să fim organizați, să nu fim anarhici, nu trebuie distrus nimic, țara e a noastră! Poporul suntem noi...! Uitați-vă la acest soare... Dumnezeu, e cu noi! (urale entuziaste) Ajunul Crăciunului! Se naște Iisus pe acest pământ! (urale)... Poporul român va auzii proclamația, care se scrie acum în studio... victoria e a noastră... suntem văzuți în acest moment de toată țara... manifestați, strigați lozinci, vă aude toată țara, fiți voi înșivă!”

(Acum, când transcriu, seara târziu, am eliminat întreruperile care au fost multe și mai ales repetările)

– V-a pus Dumnezeu mâna în cap, dacă colegul dumneavoastră Caramitru ajunge ministru! mi-a spus o femeie de serviciu a spitalului, care se uita și ea televizor. O să vă mărească lefurile, iar pe unii dintre dumneavoastră o să vă ia pe lângă el. Ce mai, ați dat lovitura! Dar cum dracu' a reușit el să se vâre acolo, printre șnapaniiăștia, și să ajungă în fruntea bucatelor?

– Dacă se întoarce Ceaușescu... a încurcat-o! La plutonul de execuție ajunge...!

– Nu se mai întoarce, maică! Cum a plecat, cum i-a și luat locul altul! a ripostat o bolnavă care până atunci tăcuse.

– Țsta e machidon și machidonii sunt dați dracului! s-a amestecat în vorbă un alt privitor. Și Caragiu era machidon. Și Alexandru Macedon era machidon.

Pe Caramitru și pe Dinescu îi știu. Amândoi au avut, cu ani în urmă, un debut senzațional. Nici nu terminase Institutul de Teatru și Caramitru, căruia apropiații îi zic Pino, deja juca la Național două roluri de prim plan: *Eminescu* și *Romeo*. Eu l-am văzut într-un rol minuscul, în spectacolul *Un tramvai numit dorință* regizat de Ciulei, în care juca un vânzător de ziare (probabil își făcea încălzirea pentru rolurile de mai târziu). După spectacolul cu *Leonce și Lena*, din 1970, regizat tot de Ciulei, a devenit o vedetă, ajungând, mult mai târziu, să joace *Hamlet* în regia lui Tocilescu, un rol de zile mari (spectacol celebru și prin scandalul pe care l-a generat). Mircea Dinescu a apărut ca o cometă, ca o nouă stea a poeziei românești, căruia i se prevedea un mare viitor. Am învățat și am recitat, pentru prietenii mei, mai multe poezii de ale lui, mai ales celebra *Sunt tânăr, doamnă!* și i-am privit cu admirație și entuziasm curajul cu care s-a lansat în lupta inegală cu regimul ceaușist. L-am văzut în perioada lui de început, când, deși era militar, purta plete, probabil cu aprobare specială, și venise în permisie, să citească la cenaclul condus de Eugen Barbu. Apoi, l-am văzut mai târziu, după celebra scrisoare adresată președintelui Uniunii. Am aflat că locuiește în Piața Dorobanți, la subsolul unei vile în care locuiește și „tovarășa” ministru al Industriei, Ana Mureșan. La Europa Liberă se spunea

că locuința lui Dinescu era supravegheată continuu de securiști. Eu treceam des pe lângă str. Bitolia, dar n-am văzut securiști sau nu știam care sunt. Probabil stăteau ascunși. Tot la Europa Liberă auzisem de interviurile îndrăznețe pe care Dinescu le-ar fi dat unor ziare din străinătate.

Am intrat din nou în clădirea teatrului. Repetiția se terminase și toți plecaseră, fugiseră, probabil, spre primele televizoare. În foaiere, la cabine, teatrul era pustiu. Doar câțiva mașiniști eliberau scena. Doar portarul, Nea Aurică, și casierița teatrului mai erau la post. Doamna Pleșa, casierița teatrului, care nu admitea să i se spună tovarășă, aflase și ea ce se întâmplă la București. Îi telefonase copiii, soțul și câteva prietene. Acum îmi spunea:

– A venit scadența. Ceaușescu a fugit. Jigodia! Aș pleca și eu la C.C., unde mi s-a spus că s-a adunat tot poporul, dar nu pot să mă duc, că aici de-abia se așteaptă un motiv ca să mă pună pe liber, că le stăteam în gât, că eram nealiniată. Dumneavoastră de ce nu vă duceți în Piața Palatului, unde se zice că e puhoi de lume? Sau poate dumneavoastră, ca membru de partid, nu vă convine noua situație?

Când să plec, m-a strigat portarul (Nea Aurică) să-mi spună că mă caută cineva la telefon.

– Cine? l-am întrebat.

– Ceaușescu, a răspuns Nea Aurică, un țăran în vârstă de pe la Bragadiru, zâmbind.

Au și început bancurile! La telefon, bineînțeles, nu era nea Nicu, ci Sara. Se găsea la familia Mușat și mă implora să mă duc să o iau de acolo că se simte foarte rău.

– Acum am treabă în Piața Palatului, la... revoluție! i-am răspuns

– Lasă-i, că se descurcă și fără tine! Vino, că îmi este rău. O să chem salvarea!

Speriat, îngrijorat, am plecat spre familia Mușat, dar ceva mă atrăgea ca un magnet spre vizuina dictatorului. Deodată s-au trezit în mine instincte revoluționare. Deși am fost membru de partid, din greșeală, n-am fost niciodată de acord cu politica partidului. Pot fi dat de exemplu ca oportunist. Probabil că acum se dezlănțuie în mine tot ce am simțit și gândit în anii care au trecut. Acum voiam